

MINISTERIE
VAN
REGIONALE ONTWIKKELING

Decentralization and
Local Government

Decentralization and Local Government Strengthening Program (DLGP)

PLAN VAN AANPAK HOORZITTINGEN 2008

December 2008

*Projectbureau Decentralization and Local Government Strengthening Program
Anton Dragtenweg 210, tel. 551403, fax 550244, e-mail: dlgp@decentralisatie.org
Website: www.decentralisatie.org*

INHOUD

1. Voorwoord
2. Lessons Learned
3. De kalender
4. Rol van de actoren
5. Voorlichting
6. Training en instructies
7. Monitoring van de hoorzittingen
8. Opstelling van de districtsbegroting
9. Draaiboek
10. Randvoorwaarden

Bijlagen:

- Handboek hoorzittingen, Drs. Romeo Ramlakhan 2007 (in voorbereiding)
- Begrotingskalender, Drs. Wonnie Boedhoe 2007
- Plan van aanpak districten en de Begroting Hoorzittingen 2008 (in voorbereiding)
- De Powerpoint presentatie betreffende Hoorzittingen, Drs. Romeo Ramlakhan 2007

Voorwoord

Conform de Wet Regionale Organen (WRO) artikelen 50-56 moeten de districten jaarlijks Ressortsplannen en een districtsplan en -begroting opstellen. In 2007 is artikel 5 van de Interimwet Financiële Decentralisatie bij de plan-en begrotingopstelling middels hoorzittingen voor het eerst toegepast. De ervaringen in de districten Wanica, Para, Marowijne, Commewijne en Nickerie zijn divers geweest. De “lessons learned” zijn in dit plan van aanpak opgenomen zodat verbeterd het doel bereikt kan worden.

De focus van de hoorzittingen 2008 zijn:

- Wat hebben de ministeries in 2007 aan plannen en projecten uitgevoerd.
- Wat gaat in 2008 gebeuren.
- Wat willen de burgers dat voor 2009 gedaan zal worden.

In 2007 heeft het DLGP de hoorzittingen gefinancierd. Vanwege het ontbreken van counterpartmiddelen zullen de districten dit moeten opnemen in hun bestedingsplan van het eerste kwartaal 2008. In deze is voor het Bureau Decentralisatie een taak weggelegd de districten de nodige technisch bijstand en begeleiding te geven vanuit zijn nieuwe rol. Uiteraard blijft de PIU om alle ondersteuning te geven. Naast de districten Wanica, Para, Commewijne, Marowijne en Nickerie, zal ook het level 1 gecertificeerd district Paramaribo de reesortplannen, het districtsplan en de districtsbegroting middels hoorzittingen organiseren.

Vanwege capaciteitsbeperking zullen waarschijnlijk de non-pilot districten de Ressorts-en districtsplannen voor 2008 zelfstandig opmaken, immers deze districten ontberen de nieuwe structuren als DMT, DFP, BIC, Bevolkingsparticipatie Commissie.

Pogramma Implementatie Unit

Lessons learned

Een evaluatie met de districten heeft het volgende resultaat opgeleverd:

Activiteit	Positief	Negatief	Visie voor de toekomst
Algemene Voorbereidingen	Er worden vooraf uitnodigingen naar de burgers in de ressorten /dorpen gestuurd.	Binnen een kort tijdbestek moesten er voorbereidingen getroffen worden.	-Eerst afstemmen met de ressortraad /dignitarissen welke dag of tijdstip geschikt is. -De tijd om voor te bereiden verruimen. - meer zelfstandigheid van het district bevorderen
Trainingen	Werken met het systeem.	Weinig of geen computervaardigheden	-Meer media training. -De RR leden moeten bijgeschoold worden voor de HZ. - DR en RR moeten het heel proces overzien
Capaciteit bij de uitvoering	De afdeling DFP en BIC hadden het werk gecoördineerd.	De afdeling DFP heeft 80% van het werk gecoördineerd en uitgevoerd.	- DR en RR tools aanreiken voor plan-en begrotingsopstelling
Voorlichting	In korte tijd toch promotie enigzins opgestart.	Niet in alle talen makkelijk uit te leggen.	-Meer voorlichting vanuit het district via de media. Lokale radio stations en BIC. - Meer voorlichting via DLGP.

Rol actoren: RR, DR, BD, BPCie, BIC	RR leden en DR leden hebben goed meegelopen tijdens de hoorzittingen	- DB heeft nog onvoldoende geparticipeerd.	-Alle Burgerparticipatie Commissie leden betrekken - DB leden moeten participeren. - Kapitein en basja's willen in traditionele structuren als woordvoerder optreden i.p.v. de RR. - Rol actoren moet nog duidelijk vastgelegd worden. - Onkostenvergoeding voor alle actoren beschikbaar stellen.
Werken met wijken/dorpen	Sommige dorpen zijn actief en hadden zelf van tevoren vergaderingen met de burgers gehouden. Op de hoorzitting werd het voorbereide document toegelicht.	Geloof dat plannen gerealiseerd zullen worden moet groeien.	De plaatsen in de ressorten met veel inwoners (Wijkhoorzitting) moeten apart genomen worden voor een hoorzitting. De dorpen van Ressort Patamacca moeten apart gehoord worden. Ook apart in Tapuku, Aerowarte en Pierrekondre.
Opmaken van de plannen en begroting		De begroting werd in meeste gevallen alleen door de DA opgemaakt De Ressortsplannen zijn door studenten opgesteld. De DR plannen zijn door Lokale consultants opgesteld.	-Samen met Bpcie en DMT plannen maken
De middelen voor uitvoering van de hoorzittingen.	positief		Een tape recorder aanschaffen. Zoveel mogelijk beeldmateriaal vastleggen.

De Kalender

Maanden v/h jaar	Distriktsplan	Distriktsbegroting	Rapportage aan MRO
Januari			
Februari	Artikel 51: Ressortraden maken Ressortplannen voor het komend jaar. Uiterlijk eind februari aanbieden aan DR. Bij het maken van het Distriktsplan, zoveel mogelijk rekening houden met de ingediende Ressortplannen.		
Maart			Artkel 15, lid 2: Uiterlijk eind Maart: verslag van vorig jaar aanbieden aan de Minister (RO), Staatsraad en DNA. Het verslag betreft de wijze waarop inspraak van de Ressortraden is gegeven in de samenstelling van de distriktsplannen.
	Artikel 52: Distriktsraad maakt Distriktsplan (van het volgend jaar), passende binnen het kader van het Nationaal Meerjaren OntwikkelingsPlan en Uiterlijk eind Maart aanbieden aan Minister RO.		
April		Artikel 53: De Ressortraden maken een begroting van de IN- en UITgaven van het Ressort. Uiterlijk Eind April inleveren bij de DR.	

		Ressortbegrotingen conform Richtlijnen DR.	
Mei		Artikel 54: De Distriktsraad maken distriktsbegroting van de IN- en UITgaven van het Ressort. Uiterlijk Eind Mei inleveren bij de DR. Begroting moet conform de Richtlijnen Minister Financien zijn samengesteld.	
		Artikel 56: Conform artikel 156 Grondwet: moet Minister van Regionale Ontwikkeling de distriktsbegroting voorleggen aan de Minister van Financien, die in overleg treed met de ministers van de onderscheidene departementen. Toelichting artikel 56: Alvorens opmaken Nationale Jaarbegroting moet de distriktsbegrotingen verwerkt worden deze jaarbegroting (lees Centrale landsbegroting).	
	<i>Toelichting 53 t/m 56 WRO: art 54 lid 2: melding van de Regionalisering; Min Fin bepaalt richtlijnen samenstelling begroting. De geest van deze wet is de gemakkelijke inbedding van de distriktsbegroting in de Landsbegroting.</i>		

Rol van de actoren in het participatieve Planning- en Begrotingsproces

PIU

Heeft gezorgd voor:

- Het ontwikkelen van de burgerparticipatieve planning en begrotingsmethodologie; er is een Handboek Hoorzittingen in voorbereiding; zal in de eerste week van januari beschikbaar zijn; de bedoeling is om dit handboek bij beschikking van de Minister te verheffen tot formele richtlijnen;
- Het geven van training aan het kader belast met voorbereiding en organisatie van de hoorzittingen; deze training wordt in de eerste week van januari 2008 herhaald, maar dan aan de hand van het Handboek Hoorzittingen; hiervoor zorgt de DLGP-consultant Drs. Romeo Ramlakhan;
- Een overzichtelijk kalender voor het plannen en begroten van de activiteiten rondom de hoorzittingen conform de Wet Regionale Organen. De DLGP consultant Mw. Drs. Wonny heeft in dit kader de Technisch Notitie geproduceerd inzake de herformulering van de Planning en Begrotings Cyclus; deze Notitie is toegelicht aan de Districts-Administrateurs en medewerkers;

Districtsbestuur

Volgens artikel 50 van de WRO heeft het Districtsbestuur tot taak ervoor te zorgen, dat de bevolking van het district zoveel mogelijk bij de opstelling van ressort- en districtsplannen wordt betrokken.

De Districts-Commissaris zal op korte termijn het Districtsbestuur bijeen moeten roepen en wijzen op de wettelijke taken, en vragen, dat zij de overzichten inleveren van hetgeen hun ministerie in 2007 in het district heeft gerealiseerd, en wat hun ministerie uit de begroting van 2008 in het district zal realiseren, aangezien deze informatie een onderdeel is van de agenda van de hoorzittingen.

De Districts-Commissaris zal:

- de DR informeren en een algemene oproep doen via advertenties om de burgers voor te bereiden op de komende hoorzittingen;
- de RR's informeren en vragen, dat zij de burgers en organisaties stimuleren hun bijdrage zoveel mogelijk schriftelijk voor te bereiden en bij de RR's in te leveren;
- de Bevolkingsparticipatie Commissies moeten inschakelen om de NGO's, CBO's, wijk- en dorpsbesturen te vragen, dat zij hun bijdrage zoveel mogelijk schriftelijk voor te bereiden en bij de Commissies in te leveren
- de BIC-coördinatoren tijdig moeten inzetten voor het maken van flyers en houden van voorlichtingscampagnes rondom de komende hoorzittingen;

Directeur RO

De Directeur zorgt ervoor dat de Directeuren van alle departementen van Ministeries, de participatie methodologie als richtlijn meegeeft aan de districtsbesturen. De Directeur vraagt de collega directeuren hun desbetreffende afdelingen en deskundigen de instructie te geven om hun vertegenwoordigers in de districtsbesturen tijdig een overzicht te laten geven van de in het begrotingsjaar 2007 gerealiseerde projecten en de in 2008 te realiseren projecten, aangezien deze informatie deel uitmaakt van de agenda van de hoorzittingen. Hetzelfde geldt uiteraard ook voor het Ministerie van R.O.

Minister RO

De Minister zorgt ervoor dat de Ministers van alle departementen de participatie methodologie als richtlijn meegeeft aan de departementsdirecteuren. De Minister vraagt de collega Ministers hun departementsdirecteuren de instructie te geven om hun vertegenwoordigers in de districtsbesturen tijdig een overzicht te laten geven van de in het begrotingsjaar 2007 gerealiseerde projecten en de in 2008 te realiseren projecten, aangezien deze informatie deel uitmaakt van de agenda van de hoorzittingen. De Minister verheft het Handboek Hoorzittingen tot formele richtlijnen, zodat de Districtsbesturen de Hoorzittingen organiseren langs de lijn van de vernieuwingen.

Afdeling Bevolkingsparticipatie & Voorlichting van het Ministerie informeert de gemeenschap over de komende hoorzittingen en monitooirt de campagne.

Districts Afdeling Financiën en Planning (DFP) van de Districten.

De DA's dienen:

- leiding te geven aan het proces van het voorbereiden van de ressortplannen, het districtsplan en de districtsbegroting;
- instructies te nemen bij het Planbureau voor de wijze van inrichting van de plannen en de procedure voor de inbedding in het Jaarplan van de Regering voor 2009 en waar nodig Planbureau om assistentie vragen;
- instructies te nemen bij TMOF voor de wijze van inrichting en de proceduren voor de inbedding van de districtsbegroting in de begroting van de ministeries en het zichtbaar maken ervan in de ministeriele begrotingen, en waar nodig TMOF om assistentie vragen;
- de kosten van de hoorzittingen op te brengen in de bestedingsplannen voor het eerste kwartaal 2008;

TMOF

De Task Force Ministerie van Financien dient de nodige instructies, training en assistentie te geven aan de DFP's van de districten; De DA's dienen initiatieven te nemen

Stichting Planbureau Suriname

Dient de districten tijdig de nodige instructies, training en assistentie te geven hoe de plandocumenten moeten worden ingericht en hoe de inbedding van de districtsplannen in het Nationaal Jaarplan 2009 zal plaatsvinden. In 2007 heeft het Planbureau met succes de non-pilot districten bijgestaan.

De DA's moeten zelf ook initiatieven nemen om de hulp van het Planbureau in te roepen. Het hoeft niet steeds via de Directeur van R.O. en/of PIU te lopen.

Voorlichting

Activiteit	Wie	Hoe	Wanneer
Aankondiging	DC's Min R.O. PIU	Krantenbericht Interviews	1 ^e week Januari 2008
Voorlichting per district	BIC/BP cie	Op basis van een plan en begroting.	Januari-Maart 2008
“Egi Prakseri, Egi Du”	PIU	Aaankondiging in programma 9 en belichting in programma 10 en 11.	Januari –Maart 2008
Website foto's en korte berichten	PIU	Foto's en kort bericht stand van zaken	Januari-Maart 2008
Radio Boskopu/Afdeling Voorlichting RO	Voorlichting RO	- Dagen en tijdstippen - hoorzittingen bekendmaken - Interviews	Januari-Februari 2008

Training en instructies

Op basis van de handleiding” Burgerparticipatieve Planning en Begrotingsmethodologie” zullen de districten getraind worden in het houden van hoorzittingen. Dit zal in januari 2008 door Drs. Romeo Ramlakhan geschieden. Gedurende het jaar 2008 zullen per district de Ressort- en Districtsraden getraind worden om in 2009 een betere uitgangspositie te hebben. Ook de Districtsbestuursleden zullen getraind worden. De districten zijn vrij instructies aan de hand van de handleiding aan hun actoren te geven.

Trainingsmodule	Doelgroep	Wanneer	Door Wie
Hoorzittingen	DR, RR, DB, BP cie en BD	7-11 januari 2008	R.Ramlakhan
Faciliteren van meetings	DR, RR, BP cie en Traditioneel Gezag	7-11 januari 2008	N.V.B
Begrotingsopstelling	DR, RR , BD en DB	21-25 januari 2008	TMOF
Communicatieve vaardigheden	DR, RR, BP cie, Traditioneel gezag	2 ^e kwartaal 2008	LC te contracteren
Media vaardigheden	DMT, DR, BD, DB en BP cie	2 ^e kwartaal 2008	LC te contracteren

Monitoring

Om het proces van hoorzitting tot plan- en begrotingsopstelling te begeleiden, is het noodzakelijk dat het district wordt bijgestaan door een team van het Bureau Decentralisatie. Het is van eminent belang dat de inrichting van de begroting aansluit op de instructies voor het opstellen van de begrotingsbijdrage van de Centrale Overheid om het proces van inbedding in de Staatsbegroting te vergemakkelijken.

Het Districtsmanagement Team moet erop toezien dat de communicatie tussen DR en RR goed verloopt en dat er na de hoorzittingen per district een evaluatie meeting met de DR wordt belegd.

De DR is ook verplicht tijdens hun plan-en begrotingsopstelling een afvaardiging van de RR toe te laten op hun beraadslagingen.(art. 50 WRO)

De Districtsbesturen moeten vanaf het begin betrokken worden in het proces. Zij moeten van de ressortsplannen en begrotingen voorzien worden en tenslotte van het districtsplan en -begroting 2009.

PIU/BD zien erop toe dat de districten deze instructies in acht nemen.
Tweewekelijks rapporteren zij aan de Directie van RO van de stand van zaken.

Opstelling van de districtsbegroting

De directeur van het Ministerie van R.O. laat tijdig de richtlijnen voor het opstellen van begrotingen 2009, zoals vervat in het Document Begrotingsrichtlijnen van Mw. W. Boedhoe, uitgaan naar de DC's.

Lokale experts zoals Mw. Drs. W. Boedhoe kunnen waar noodzakelijk ingezet worden om de districten bij te staan. Als eerste zal TMOF conform hun taakomschrijving worden gevraagd de districten te assisteren en te trainen.

Draaiboek

Activiteit	Deadlines	Wie
1. Evaluatie hoorzittingen 2007/begroting hoorzitting en voorlichtingsactiviteiten 2008	14 december 2007	DA's van de 5 pilots
2. concept Handboek hoorzittingen	2 januari 2008	IC Ramlakhan/Iris Gilliad
3. Brainstorming plan van aanpak hoorzittingen	11 december 2007	PIU
4. Concept plan van aanpak voorlichting	18 december 2007	PIU/DA/BIC
5. Plan van aanpak hoorzittingen	21 december 2007	PIU/DA/BIC
6. Definitieve plan van aanpak hoorzittingen	4 januari 2008	PIU/Iris
7. Training van facilitators	7-11 januari 2008	N.V.B.
8. Promotion hoorzittingen	2-10 januari 2008	PIU/DA/BIC
9. Hoorzittingen	10 januari 2008-10 febr 2008	DA/BIC/Beheer Bestuurs Ressorten
10. Ressortplannen	28 febr 2008	DMT/RR
11. Concept Districtsplannen	14 maart 2008	DMT/DB/DR
12. Final Districtsplan	30 maart 2008	DR
12. concept Districtsbegroting	30 april 2008	DMT/DB/DR
13. Definitieve Districtsbegroting	Eind mei 2008	DR

Randvoorwaarden.

Item	PIU/BD	Districten	Onkosten inzet eigen vervoer per keer.
Inzet menskracht	Elk district krijgt 1 BD lid toegewezen.	Wanica, Para, Marowijne, Commewijne, Nickerie en Paramaribo	Srd. 50 district Para Srd. 40 district Wanica Srd. 20 Paramaribo
Transport	PIU heeft 3 chauffeurs en transportmiddelen nodig	Marowijne, Nickerie en Commewijne	
Begroting van de hoorzittingen	Keurt goed	Wordt door het district opgemaakt	
Copieën van de trainingsmateriaal /presentaties/fliers	Copieert waar noodzakelijk	Districten kopiëren zoveel mogelijk zelf. Nemen dit op in de begroting.	
Zaalhuur	Keurt goed	Inventarisatie zalen Moeten dit in hun draaiboek opnemen	
Cassette bandjes en fotomateriaal			